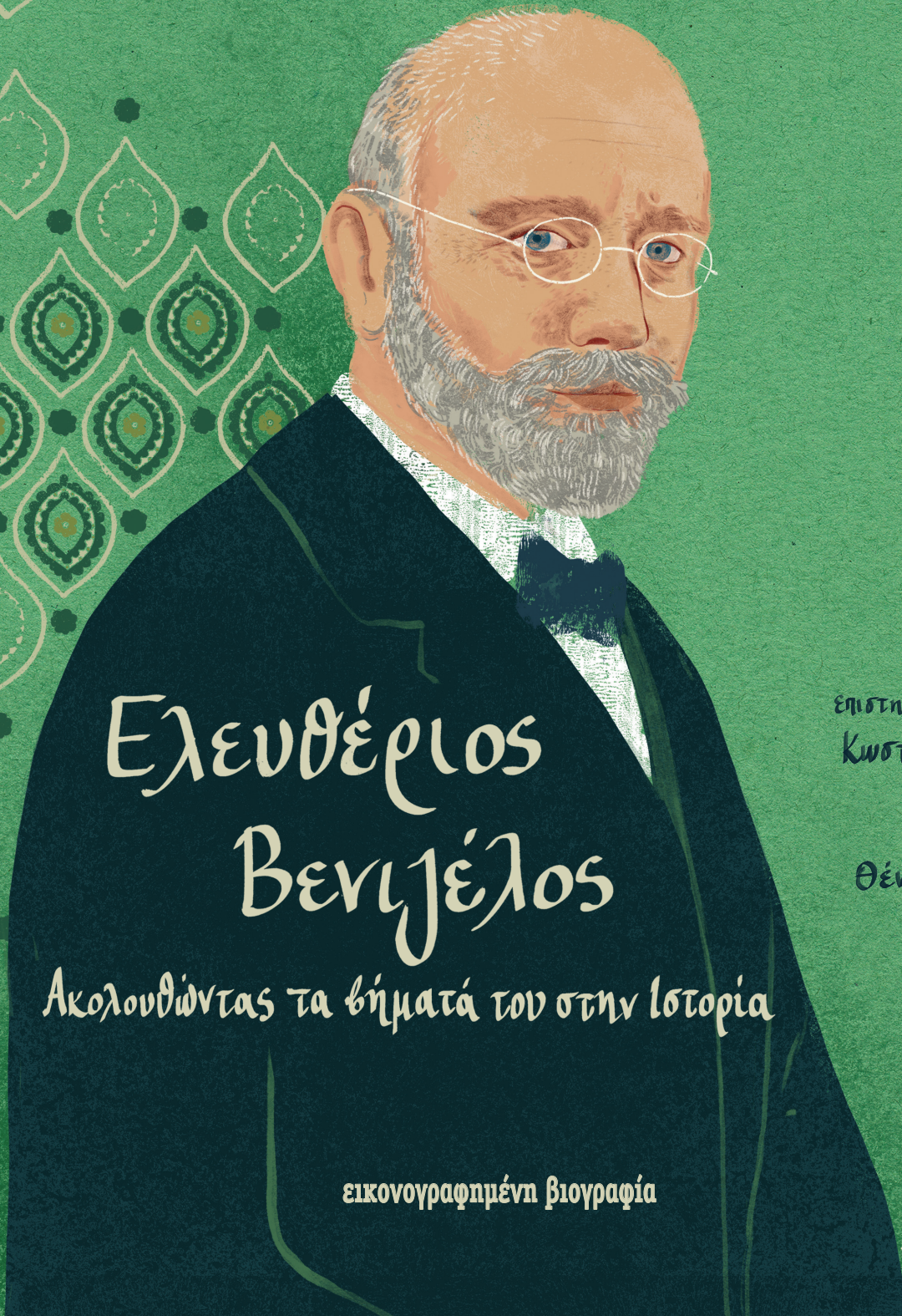

Μάρω Βασιλειάδου

Ελευθέριος Βενιζέλος

Ακολουθώντας τα βήματά του στην Ιστορία

εικονογραφημένη βιογραφία

επιστημονική επιμέλεια
Κωστής Γκοτσίννας

εικόνες
Θέντα Μιμηλάκη

Διόπτρα

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ
«ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ»
ΧΑΝΙΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2022-2023

Εκπαιδευτικό υλικό

Με προτάσεις δραστηριοτήτων για μαθητές
των τελευταίων τάξεων του Δημοτικού και μαθητές Γυμνασίου

Σχεδιασμός εκπαιδευτικού υλικού: Λίνα Μουσιώνη, Αρχαιολόγος - Ιστορικός

Διόπτρα

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Το βιβλίο έχει τη μορφή μιας εικονογραφημένης βιογραφίας του Ελευθέριου Βενιζέλου μέσα στο κάδρο των συναρπαστικών ιστορικών γεγονότων της εποχής του. Οι αγώνες της Ανεξαρτησίας της Κρήτης, οι Βαλκανικοί Πόλεμοι, ο Μεγάλος Πόλεμος, η Μικρασιατική Εκστρατεία και Καταστροφή, η κοινωνία, η πολιτική, η τέχνη διαγράφουν το σκηνικό μέσα στο οποίο δρα και παράλληλα διαμορφώνει ο μεγάλος Έλληνας πολιτικός. Το ηγετικό προφίλ του αλλά και το ανθρώπινο καθημερινό πρόσωπό του προσφέρονται πολύτροπα μέσα από τις σελίδες του βιβλίου, επιτρέποντας στους αναγνώστες να παρακολουθήσουν βήμα βήμα τη ζωή και το έργο του και να συνδεθούν βιωματικά μαζί του. Να ακολουθήσουν τον «Λευτεράκη», το μικρό παιδί από την Κρήτη που έγινε ηγέτης ενός λαού αλλά και σύζυγος και γονιός και παππούς. Να νιώσουν τη χαρισματική του αύρα, τα ενδιαφέροντα, τις καθημερινές συνήθειες αλλά και τις αδυναμίες του.

Η βιογραφία του καθρεφτίζει τη βιογραφία της σύγχρονης Ελλάδας καθώς, μέσα από τον θρίαμβο της νίκης, το τραύμα της ήττας, το μεταρρυθμιστικό πάθος, την πολιτική φιλοσοφία και το όραμά του, η Ελλάδα μετασχηματίστηκε στη σύγχρονη δημοκρατική χώρα στην οποία ζούμε σήμερα.

Χρησιμοποιώντας πληθώρα εικονογραφικών στοιχείων και χωρίζοντας το υλικό σε πολλά επιμέρους κεφάλαια, το βιβλίο μεταφέρει το κλίμα της εποχής, παρουσιάζει με αμεσότητα και πληρότητα τα γεγονότα και διαχειρίζεται αριστοτεχνικά μια μακρά ιστορική περίοδο γεμάτη συνταρακτικά επεισόδια. Η ιστορική ακρίβεια συνδυάζεται με μια παιγνιώδη, ανάλαφρη διάθεση που βοηθά τους αναγνώστες να πλησιάσουν

και να κατανοήσουν την προσωπικότητα του βιογραφούμενου και να αποκτήσουν μια ολοκληρωμένη εικόνα της ζωής και του έργου του. Η προσωπική του ιστορία γίνεται ο μεγεθυντικός φακός για να κοιτάξουμε την ιστορία ενός ολόκληρου λαού και να στοχαστούμε κριτικά για το παρόν και το μέλλον του.

ΟΔΟΣ
ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ

Κάθε βιβλίο είναι ένα ταξίδι που αφήνει το δικό του μοναδικό αποτύπωμα. Στόχος όλων των προτάσεων δημιουργικής ανάγνωσης του βιβλίου είναι να διευρύνουν τη χαρά της αναγνωστικής εμπειρίας των μαθητών/τριών με δραστηριότητες που θα αναπτύξουν τις γνωστικές, αισθητικές, κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητές τους, ισορροπώντας τη γνώση με τη δημιουργικότητα και τη φαντασία. Μέσα από την επεξεργασία του εκπαιδευτικού υλικού οι μαθητές/τριες:

- Θα συναντηθούν με την πολύπτυχη προσωπικότητα του Ελευθέριου Βενιζέλου και θα μεταφερθούν στο πολιτικό, κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και στα ιστορικά δεδομένα της εποχής του.
- Θα αντιληφθούν πως η γνώση της Ιστορίας είναι σημαντική όχι μόνο για την ερμηνεία του παρελθόντος αλλά και για την εξασφάλιση της ποιότητας ζωής στο παρόν και το μέλλον.
- Θα καλλιεργήσουν δεξιότητες λόγου, διαλόγου και διατύπωσης ερωτημάτων.
- Θα αναπτύξουν την κριτική σκέψη, τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους.
- Θα ασκηθούν στην ομαδοσυνεργατική μέθοδο για την παραγωγή έργων και την επίλυση προβλημάτων, και θα αναπτύξουν αντίστοιχες δεξιότητες.
- Θα ασχοληθούν με την έρευνα και την ενεργητική αναζήτηση και θα κατανοήσουν τη σημασία των ιστορικών τεκμηρίων.

Ας φανταστούμε το εκπαιδευτικό υλικό σαν ακορντεόν που ανοίγει και κλείνει με διαφορετικό κάθε φορά ρυθμό. Οι εκπαιδευτικοί, βιβλιοθηκονόμοι, υπεύθυνοι φορέων που θα επεξεργαστούν τις προτεινόμενες δραστηριότητες έχουν τη δυνατότητα να τις προσαρμόσουν στην ηλικία, στα ενδιαφέροντα, στο εμπειρικό και γνωστικό απόθεμα, στην ωριμότητα των παιδιών που θα φέρουν σε επαφή με το βιβλίο. Οι προτάσεις στις σελίδες που ακολουθούν είναι ενδεικτικές. Μπορούν να εμπλουτιστούν, να συνδυαστούν με άλλα ιστορικά βιβλία, βιβλία γνώσεων και λογοτεχνίας, και να φωτίσουν σφαιρικά την ιστορική περίοδο και τη μορφή στην οποία αναφέρονται.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ «ΠΡΟΘΕΡΜΑΝΣΗΣ»

ΜΙΑ ΓΡΑΜΜΗ – ΠΟΛΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ομαδική δραστηριότητα

Συνθέτουμε το χρονολόγιο της προσωπικής και πολιτικής διαδρομής του Ελευθέριου Βενιζέλου σε συνάρτηση με τα σημαντικά γεγονότα του διεθνή χώρου (πολιτικά, κοινωνικά, τεχνολογικές εξελίξεις κ.ά.).

Στόχος τη δραστηριότητας είναι να ανασυνθέσουν οι μαθητές/τριες τη μεγάλη «εικόνα» του και να την εντάξουν στο διεθνές ιστορικό γίγνεσθαι.

ΟΔΗΓΙΕΣ

- ▶ **Αποφασίστε μαζί με τους μαθητές/τριες σας** πώς θα οργανώσετε τη χρονογραμμή σας. Επιλέξτε οριζόντια ή κατακόρυφη ανάπτυξη.
- ▶ **Προσδιορίστε ένα σημείο εκκίνησης**, για παράδειγμα την Επανάσταση του 1821, και **ένα σημείο καταληκτικό**, για παράδειγμα τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Το βιβλίο δίνει παραδείγματα χρονογραμμής που μπορείτε να διευρύνετε.
- ▶ **Ζητήστε από τα παιδιά** να συγκεντρώσουν εποπτικό υλικό (φωτογραφίες, χαρακτηριστικά, εικαστικά, άρθρα εφημερίδων) που θα συνοδεύουν τα σημεία-σταθμούς. Προτείνετε να επισκεφτούν τη σελίδα του Εθνικού Ιδρύματος Μελετών και Ερευνών «Ελευθέριος Βενιζέλος» για να πάρουν ιδέες:
<https://www.venizelos-foundation.gr/el/eleftherios-venizelos-2/o-venizelos-kai-h-epoxi-tou/>
- ▶ **Προτείνετε στους μαθητές/τριες** να αναζητήσουν σημαντικά πολιτιστικά γεγονότα ή τεχνολογικά επιτεύγματα που σημειώθηκαν στην Ελλάδα και στον διεθνή χώρο κατά την ίδια χρονική περίοδο.

Μόλις ολοκληρωθεί η συγκέντρωση του υλικού, συνθέτετε τη χρονογραμμή και την σχολιάζετε όλοι μαζί στην τάξη.

Παράδειγμα:

1905

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΟΥ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Ατομική δραστηριότητα

Ετοιμάζουμε τη βιογραφική ταυτότητα του Ελευθέριου Βενιζέλου παρουσιάζοντας τις πιο σημαντικές στιγμές της ζωής και του έργου του.

Στόχος της δραστηριότητας είναι να γνωρίσουν τα παιδιά τη μεγάλη αυτή πολιτική μορφή της νεότερης ελληνικής ιστορίας και να εκφραστούν δημιουργικά.

ΟΔΗΓΙΕΣ

- ▶ **Ζητήστε από τα παιδιά** να ετοιμάσουν τη βιογραφική ταυτότητα του Ελευθέριου Βενιζέλου και να φροντίσουν τη διακόσμησή της, ώστε να αποκτήσει εικαστικό ενδιαφέρον (δημιουργία πλαισίων, επιχρωματισμός, κολάζ κ.ά.).
- ▶ **Προτείνετε** να αναζητήσουν φωτογραφίες, χαρακτηριστικά ή εικαστικά έργα με τη μορφή του Ελευθέριου Βενιζέλου, στο διαδίκτυο ή στο αρχείο του Εθνικού Ιδρύματος Μελετών και Ερευνών «Ελευθέριος Βενιζέλος»

<https://tinyurl.com/2p8fx3px>

Οι οδηγίες συνεχίζονται στην πίσω σελίδα.

ΟΔΗΓΙΕΣ

► Ζητήστε να οργανώσουν μια σελίδα Α4 σε πλαίσια και να συμπληρώσουν πληροφορίες για τα ακόλουθα πεδία:

Ατομικά στοιχεία: ονοματεπώνυμο / ημερομηνία γέννησης / τόπος γέννησης / ονοματεπώνυμο γονέων / ονοματεπώνυμο συζύγου

Σύντομη παρουσίαση του βιογραφούμενου

Τρία σημαντικά έργα του

- 1)

- 2)

- 3)

Τρεις σημαντικές στιγμές ή γεγονότα της ζωής του

- 1)

- 2)

- 3)

Λόγια του που έμειναν στην ιστορία

ΟΤΑΝ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

ΣΩΣΤΕ ΤΟΝ ΒΕΝΙΖΕΛΟ!

ESCAPE CLASS ROOM

Ομαδική δραστηριότητα

Τα παιδιά ενθουσιάζονται όταν προκαλούνται να ανταποκριθούν σε δύσκολες επιχειρήσεις. Χρησιμοποιούμε το δημοφιλές παιχνίδι και δημιουργούμε ένα σενάριο που θα κρατήσει το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών και γρίφους που θα τους βοηθήσουν να βρουν το κλειδί για την έξοδο.

Στόχος της δράσης είναι να ανακαλέσουν τις γνώσεις που πήραν από την ανάγνωση του βιβλίου, να τις χρησιμοποιήσουν στην επίλυση του μυστηρίου, να συνεργαστούν, να λειτουργήσουν ως ομάδα και να νιώσουν πώς η ιστορία γίνεται παιχνίδι κριτικής σκέψης.

ΟΔΗΓΙΕΣ

Σχεδιάζεται απόπειρα απαγωγής του πρωθυπουργού. Πρέπει να αποτραπεί και ο ίδιος να ειδοποιηθεί αμέσως. Στόχος μας είναι να λύσουμε τους γρίφους, να βγούμε από την τάξη και να σώσουμε τον πρωθυπουργό.

- Ετοιμάστε τους γρίφους και τους στόχους που πρέπει να πετύχουν τα παιδιά χωρίς να ξοδέψετε την ενέργειά σας σε πολύπλοκα εμπόδια. Φροντίστε να ανταποκρίνονται στην ηλικία και στις δυνατότητες των ομάδων. Μπορεί να είναι κάρτες με απλές ερωτήσεις μέσα στις οποίες θα κρύβονται αριθμοί και κώδικες.
- Ο τελευταίος γρίφος πρέπει να οδηγεί στη λύση του μυστηρίου και την εύρεση του κλειδιού ή του κωδικού που ξεκλειδώνει ένα λουκέτο. Φροντίστε να κρύψετε το κλειδί σε μια θέση που δύσκολα θα ανακαλύψουν τα παιδιά.
- Οργανώστε τις ομάδες των παιδιών – όσες κρίνετε πως μπορούν να λειτουργήσουν μέσα στον χώρο της τάξης.
- Δώστε συγκεκριμένο χρόνο (30 λεπτά είναι αρκετά) για να υπάρχει το στοιχείο της πρόκλησης. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε κλεψύδρα, ρολόι ή το κινητό σας και να παραμείνετε «αόρατοι» μέσα την τάξη.
- Μοιράστε τον πρώτο γρίφο στις ομάδες και ενεργοποιήστε το χρονόμετρο. Αν θέλετε να αυξήσετε τον τόνο μυστηρίου, μπορείτε να βάλετε ανάλογη μουσική.
- Όταν οι μαθητές/τριες φτάσουν στον τελικό στόχο, μπορείτε να γιορτάσετε την επίλυση του μυστηρίου όλοι μαζί. Σώσατε τον Ελευθέριο Βενιζέλο!

ΟΤΑΝ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΑΝΤΙΛΟΓΙΑΣ

ΠΟΛΕΜΟΣ ή
ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ;

DEBATE

Οργανώστε έναν αγώνα αντιλογίας (debate) με πρωταγωνιστές τον Ελευθέριο Βενιζέλο και τον βασιλιά Κωνσταντίνο και προτεινόμενο θέμα την εμπλοκή της Ελλάδας στον πόλεμο.

Στόχος της δραστηριότητας είναι να μελετήσουν οι μαθητές τα ιστορικά δεδομένα, να ασκηθούν στον δημόσιο λόγο και στην αντιπαράθεση με επιχειρήματα, να καλλιεργήσουν τις επικοινωνιακές και γλωσσικές δεξιότητές τους και να προσεγγίσουν ένα ιστορικό γεγονός με τρόπο βιωματικό.

ΟΔΗΓΙΕΣ

- ▶ **Χωρίστε την τάξη σε τρεις ομάδες.** Η μια ομάδα είναι «υπέρ» της συμμετοχής και η άλλη «κατά». Κάθε ομάδα θα ορίσει τον εκπρόσωπό της και βασικό ομιλητή. Τα παιδιά που δεν συμμετέχουν θα γίνουν παρατηρητές.
- ▶ **Μοιράστε στα παιδιά ή ζητήστε τους να συγκεντρώσουν υλικό** που θα τα βοηθήσει να συντάξουν την επιχειρηματολογία τους σχετικά με το θέμα (για παράδειγμα, επιπτώσεις συμμετοχής και πολεμικής εμπλοκής, αλύτρωτος ελληνισμός και Μεγάλη Ιδέα, ο ρόλος των Μεγάλων Δυνάμεων, οικονομικές παράμετροι, στρατιωτική ετοιμότητα κ.ά.). Είναι σημαντικό να βρεθούν ικανά επιχειρήματα για την υποστήριξη κάθε θέσης αλλά και την αντίκρουση της αντίπαλης γνώμης.
- ▶ **Εξηγήστε στα παιδιά τους κανόνες ενός debate,** που περιλαμβάνει άνοιγμα συζήτησης, κυρίως συζήτηση, κλείσιμο. Στο πρώτο μέρος, κάθε ομιλητής σύντομα εξηγεί το επιχειρήματά του. Στο δεύτερο και κύριο μέρος, οι ομιλητές παρουσιάζουν τα επιχειρήματά τους και προσπαθούν να αντικρούσουν τα επιχειρήματα της άλλης πλευράς. Στο κλείσιμο, κάθε ομιλητής συνοψίζει τη γνώμη του.
- ▶ **Σε κάθε φάση του debate,** οι ομιλητές έχουν στη διάθεσή τους τον ίδιο χρόνο, που μπορεί να ποικίλλει από 2 ως 4 λεπτά. Καλό είναι να έχετε μια κλεψύδρα ή ένα χρονόμετρο ή να ορίσετε κάποιον για την τήρηση του χρόνου. Αν κάποιος ομιλητής υπερβεί τον χρόνο, χτυπάει καμπανάκι!
- ▶ **Οι παρατηρητές παρακολουθούν το debate** και σημειώνουν τις παρατηρήσεις τους εντοπίζοντας τα επιχειρήματα που χρησιμοποιήθηκαν, την τήρηση του προγράμματος, τις επικοινωνιακές δεξιότητες των ομιλητών. Με τα δεδομένα αυτά καταλήγουν στους νικητές.

ΟΤΑΝ ΕΜΠΝΕΟΜΑΣΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

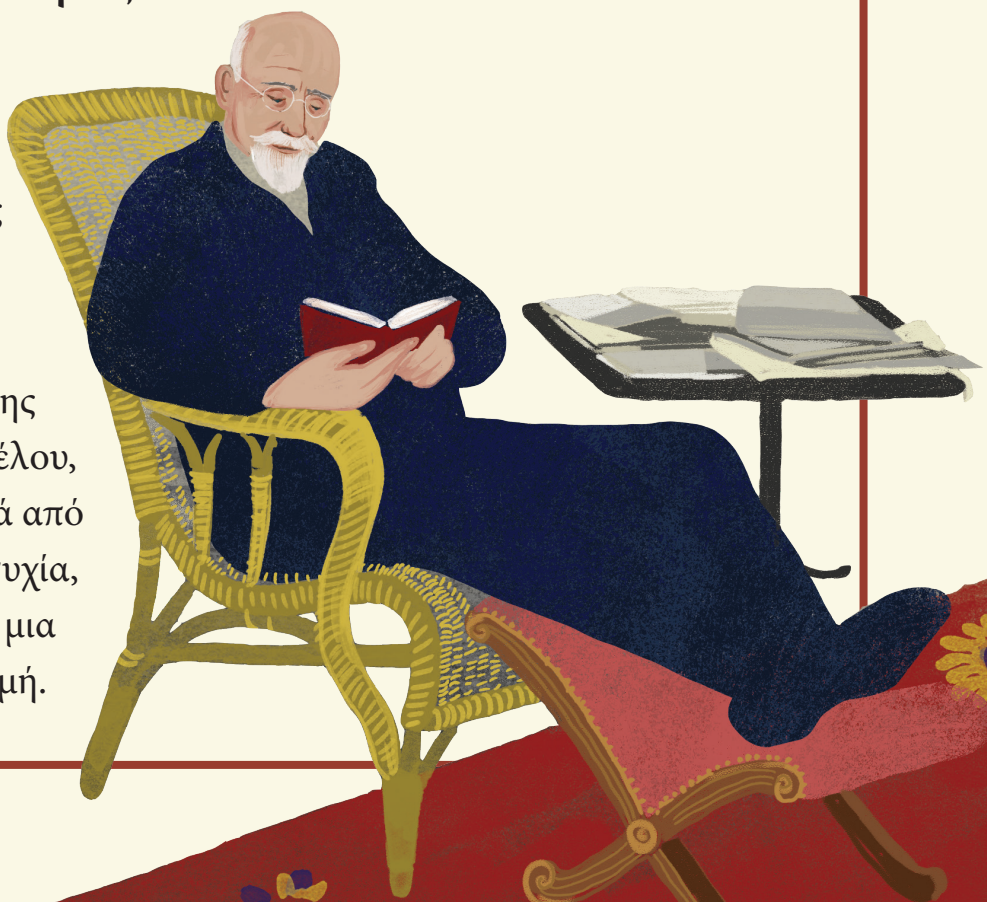
Οι προτεινόμενες δραστηριότητες προτείνουν ρόλους στα παιδιά με στόχο να καλλιεργήσουν τις εκφραστικές τους δυνατότητες και να αναπτύξουν τη φαντασία και την ενσυναίσθησή τους.

«ΕΖΗΤΕΙΤΟ ΑΝΗΡ» ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Προτείνετε στα παιδιά να ετοιμάσουν μια φανταστική συνέντευξη του Ελευθέριου Βενιζέλου με ερωτήσεις και απαντήσεις που θα αναδείξουν την προσωπικότητά του ως πολιτικού αλλά και ως ανθρώπου.

ΟΔΗΓΙΕΣ

- ▶ **Προτού ξεκινήσετε, ζητήστε να διαλέξουν μία έως τρεις φωτογραφίες του Ελευθέριου Βενιζέλου που θα τις ενσωματώσουν στο άρθρο-συνέντευξη.**
- ▶ **Επισημάνετε τα στοιχεία που πρέπει να σημειώσουν:** τίτλο άρθρου, ημερομηνία, ονοματεπώνυμο συντάκτη, έντυπο που δημοσιεύτηκε.
- ▶ **Ζητήστε να ετοιμάσουν ερωτήσεις** που θα αναδείξουν την προσωπικότητα του Ελευθέριου Βενιζέλου και να γράψουν τις αντίστοιχες υποθετικές απαντήσεις.
- ▶ **Καθοδηγήστε τους** ώστε να διαλέξουν μια περίοδο της ζωής του Ελευθέριου Βενιζέλου, για παράδειγμα, πριν ή μετά από μια μεγάλη επιτυχία ή αποτυχία, νίκη ή ήττα στις εκλογές, ή μια σημαντική προσωπική στιγμή.

ΠΡΩΤΟΣΕΛΙΔΟ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ

- ▶ Ζητήστε από τους μαθητές/τριες να παρουσιάσουν μια είδηση για κάποια σπουδαία στιγμή της πολιτικής ζωής του Ελευθέριου Βενιζέλου.
- ▶ Δώστε τους οδηγίες για να διαλέξουν: λογότυπο εφημερίδας, τίτλο άρθρου, κύριο άρθρο και φωτογραφία.
- ▶ Εναλλακτικά, προτείνετε να χωριστούν σε δύο ομάδες και να ετοιμάσουν την πρωτοσέλιδη είδηση με εντελώς διαφορετική οπτική.
- ▶ Δημιουργήστε μια έκθεση με τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων στην τάξη.

ΛΟΓΟΤΥΠΟ
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ - ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ - ΤΙΜΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

ΥΠΟΤΙΤΛΟΣ

ΧΩΡΟΣ ΓΙΑ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

**ΔΕΥΤΕΡΟ
ΘΕΜΑ**

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΜΙΚΡΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ

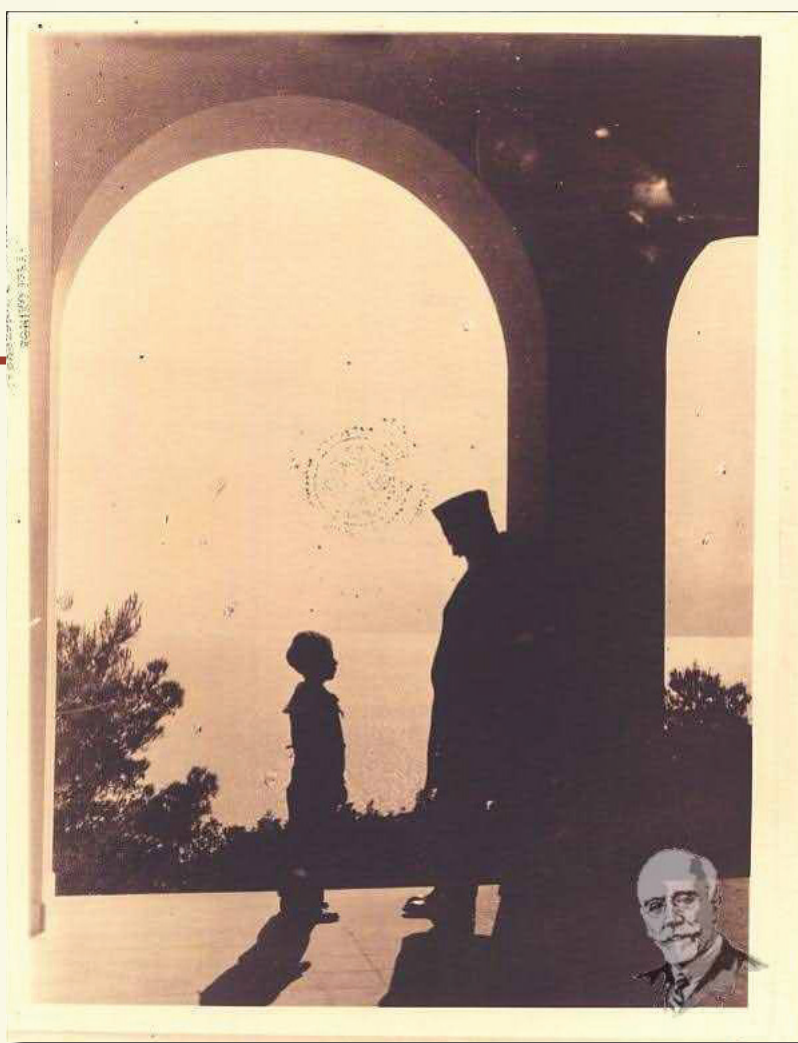
«ΠΕΣ ΜΟΥ, ΠΑΠΠΟΥ»

Με αφορμή τη φωτογραφία που βρίσκεται στο Εθνικό Ίδρυμα Μελετών και Ερευνών «Ελευθέριος Βενιζέλος» (<https://tinyurl.com/34rd3bmv>) και απεικονίζει τον Ελευθέριο Βενιζέλο και τον εγγονό του Λευτεράκη, οι μαθητές/τριες γράφουν τη φανταστική συνομιλία τους.

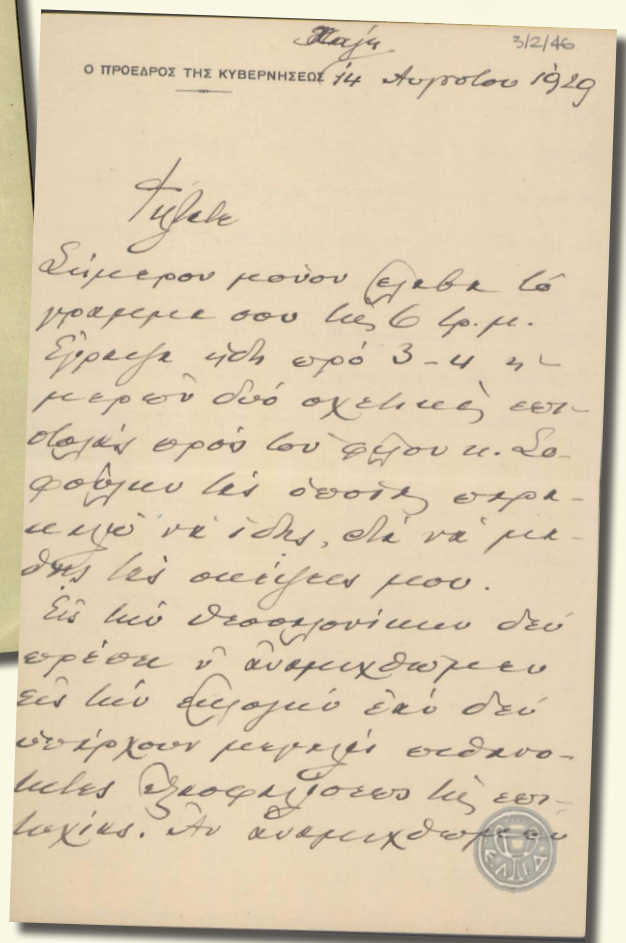
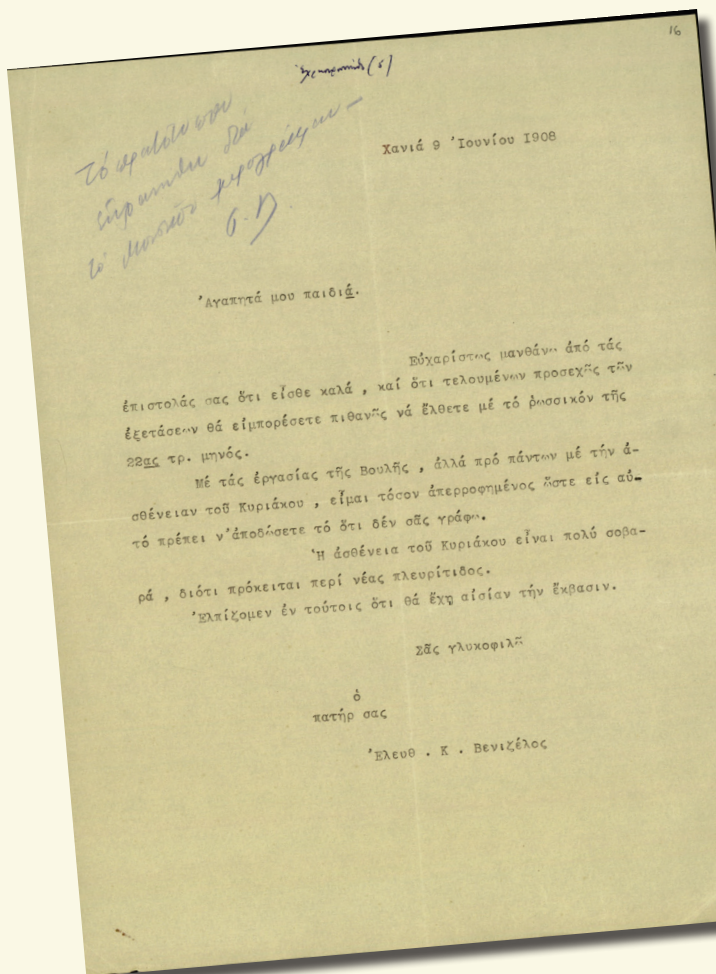
ΟΔΗΓΙΕΣ

- ▶ Δείξτε στα παιδιά τη φωτογραφία και ζητήστε τους να φανταστούν την ώρα και την εποχή, τα χρώματα, τους ήχους και τις μυρωδιές του τοπίου, πώς μπορεί να ένιωθαν εκείνη τη στιγμή που μοιράζονταν ο σπουδαίος παππούς και ο μικρός εγγονός.
- ▶ Προτείνετε να κάνουν μια λίστα με τις ερωτήσεις και τις απορίες που μπορεί να είχε ο μικρός Λευτέρης για τον παππού του.
- ▶ Ξεκινώντας από τις ερωτήσεις που κατέγραψαν τα παιδιά, προτείνετε να γράψουν τους διαλόγους της φανταστικής συνομιλίας ανάμεσα στον παππού και τον εγγονό του.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

- Προτείνετε στα παιδιά να ανατρέξουν στα αρχεία του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Βενιζέλος» και να έρθουν σε επαφή με την επιστολογραφία της εποχής. Επίσης, τα κεφάλαια του βιβλίου «Σεβαστέ μου πατέρα» και «Φίλτατη Μαρία μου» αποτυπώνουν το ύφος της αλληλογραφίας του Ελευθέριου Βενιζέλου με οικεία πρόσωπα.
- Ζητήστε να γράψουν ένα φανταστικό γράμμα του Ελευθέριου Βενιζέλου προς τον πατέρα του, τη σύζυγό του ή κάποιο από τα παιδιά του.
- Εναλλακτικά, μπορείτε να προτείνετε στα παιδιά να γράψουν φανταστικές επιστολές προς τον Βενιζέλο με συντάκτες συνεργάτες, πολιτικούς αντιπάλους, διαμαρτυρούμενους πολίτες, ηγέτες κρατών κ.ά.

ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ - ΣΕΛΙΔΕΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

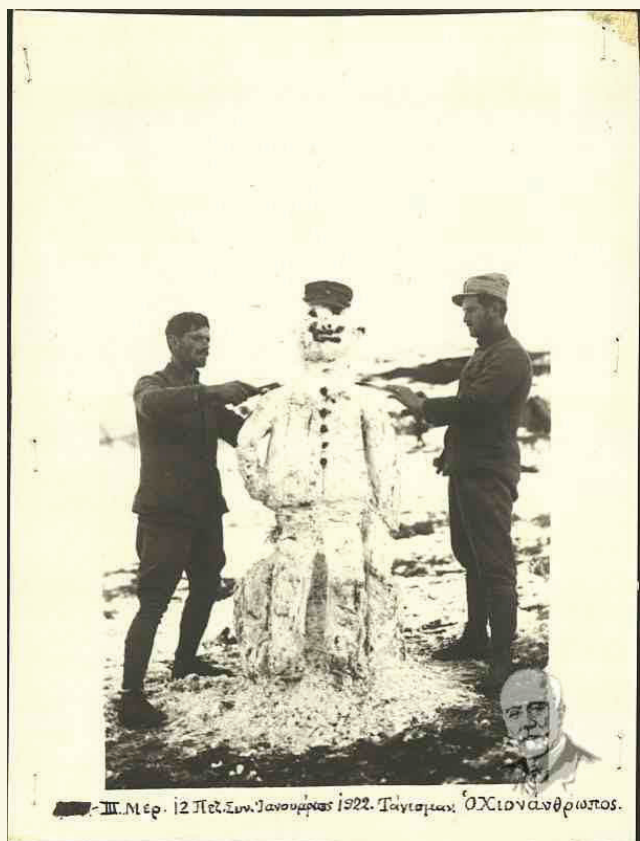
Ζητήστε από τα παιδιά να φανταστούν πως βρίσκονται στον πόλεμο και συντάσσουν γράμματα προς αγαπημένα πρόσωπα που βρίσκονται στην πατρίδα.

Στο κεφάλαιο του βιβλίου «Τα Βαλκάνια αλλάζουν» οι μαθητές θα βρουν παραδείγματα από γράμματα Ελλήνων στρατιωτών, ενώ στα αρχεία του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Βενιζέλος» θα βρουν πολλές φωτογραφίες για να εμπνευστούν.

<https://tinyurl.com/4w3zkc3>

Ενδεικτικές προτάσεις

III. Μέρ. 12 Πεζ. Σύν. Γαλαταρίας 1922. Τσίτσικας, ΟΧΙ ΔΟΝΑ ΣΤΡΩΠΟΣ.

Χειρουργείο του ελληνικού στρατού προσφέρει βοήθεια σε κατοίκους της Μικράς Ασίας.

Ψυχαγωγία και αθλητικοί αγώνες στο στρατόπεδο.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ

Με τις παρακάτω προτάσεις δίνουμε τη δυνατότητα σε όλα τα παιδιά να εκφραστούν δημιουργικά και να αναπτύξουν την αισθητική τους αντίληψη, ανεξάρτητα από τις καλλιτεχνικές δεξιότητές τους.

Ο ΔΙΚΟΣ ΜΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ

- **Οι μαθητές/τριες διαλέγουν** μια εμβληματική φωτογραφία του Ελευθέριου Βενιζέλου και την παρατηρούν προσεκτικά (χαρακτηριστικά προσώπου, στάση σώματος, ενδυμασία, αντικείμενα). Στους συνδέσμους που ακολουθούν θα βρείτε πολλές επιλογές.

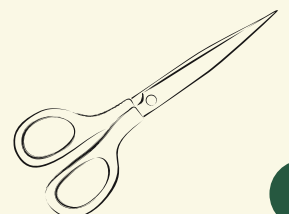
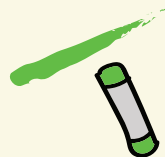
<https://tinyurl.com/2p8fx3px>

<https://tinyurl.com/mrs7tm7c>

- **Δημιουργούν** το πορτρέτο του Ελευθέριου Βενιζέλου με την τεχνική του κολλάζ, χρησιμοποιώντας τουλάχιστον τρία διαφορετικά υλικά: φωτογραφίες, εφημερίδες, χαρτί περιτυλίγματος, χαρτιά κατασκευής, χαρτόνια, μπογιές, παστέλ, χρωματιστά μολύβια, μαρκαδόρους, κραγιόνια, υφάσματα.
- **Φτιάχνουν** ένα αφαιρετικό σχηματικό πορτρέτο του Ελευθέριου Βενιζέλου με μαύρο περίγραμμα και το κόβουν ολόγυρα.
- **Σχεδιάζουν σε χαρτόνι** τα χαρακτηριστικά γυαλιά του και τα κόβουν στο περίγραμμά

τους. Μπορούν να επαναλάβουν τη διαδικασία φτιάχνοντας και ένα καπέλο. Η σελίδα 12 του βιβλίου θα τους βοηθήσει!

- **Δημιουργούν με παστέλ** ένα φόντο εμπνευσμένο από την Ελλάδα ή την Κρήτη (χάρτης, σημαία, μνημεία κ.ά.).
- **Ολοκληρώνουν το κολλάζ**, συνθέτοντας και κολλώντας τα στοιχεία πάνω στην επιφάνεια του παστέλ.

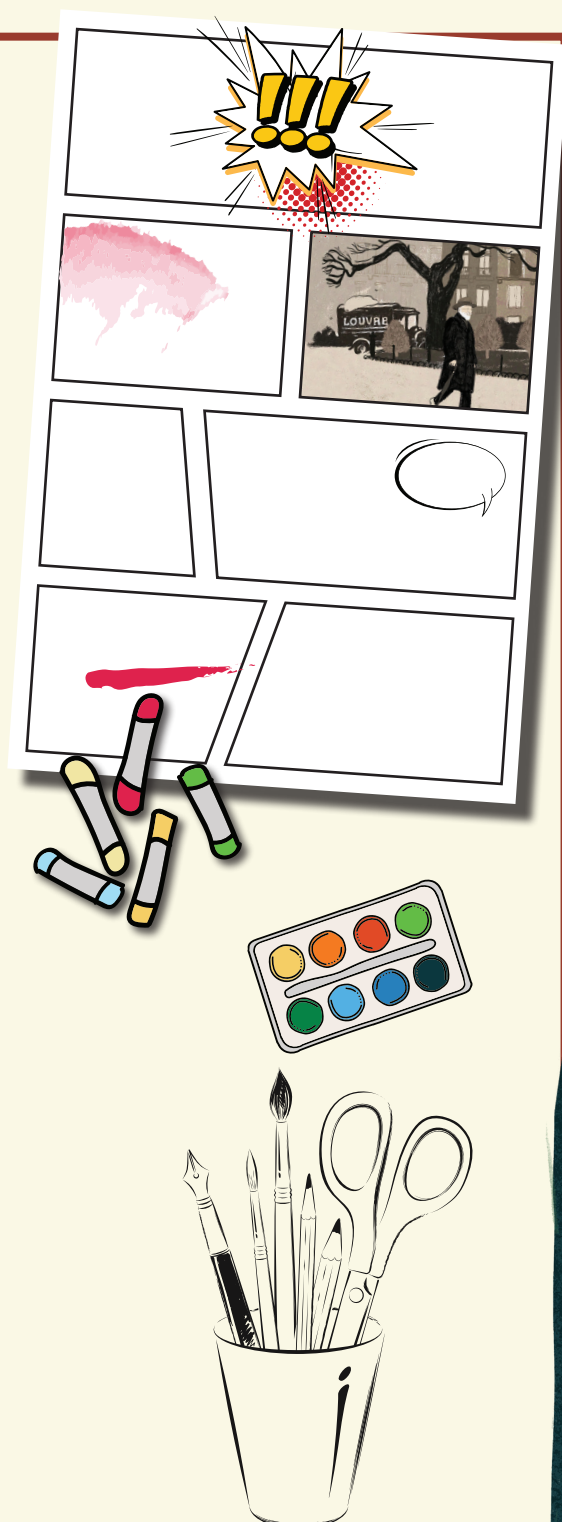
ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΚΟΜΙΚ

Ατομική και ομαδική δραστηριότητα

Στόχος της δραστηριότητας είναι η δημιουργική έκφραση των μαθητών, εικαστικά και γλωσσικά. Λόγος και εικόνα συνυπάρχουν για να μεταφέρουν την ιστορική μορφή σε σύγχρονη εκδοχή. Οι μαθητές/τριες μπορούν να επιλέξουν τον τόνο και το ύφος του κόμικ.

ΟΔΗΓΙΕΣ

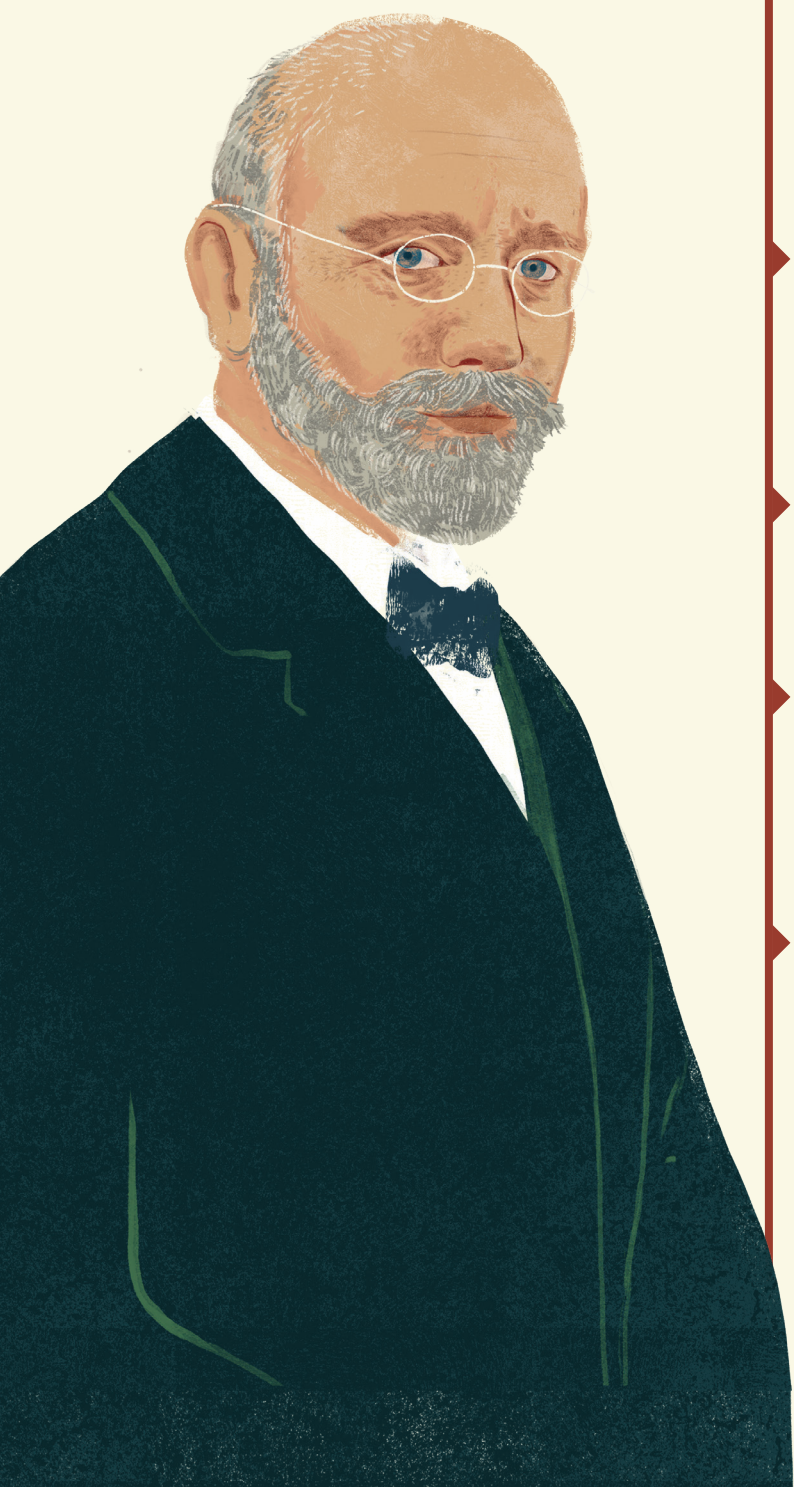
- ▶ **Οργανώστε τους μαθητές/τριες σε ομάδες** και μοιράστε θεματικές, όπως ο Βενιζέλος ως παιδί, ο Βενιζέλος και η Κρήτη, ο Βενιζέλος και η Ελλάδα, το όνειρο του Βενιζέλου κ.ά. Κάθε ομάδα θα αναλάβει να γράψει μικρά σενάρια για κάθε ξεχωριστή ενότητα.
- ▶ **Σε μια σελίδα A4**, οι μαθητές/τριες μοιράζουν το σενάριο σε 4 ως 6 μέρη και δημιουργούν αντίστοιχα πλαίσια. Δεν είναι ανάγκη να είναι όλα ορθογώνια και ισομεγέθη.
- ▶ **Σχεδιάζουν και χρωματίζουν** τις εικόνες σε κάθε πλαίσιο χρησιμοποιώντας μαρκαδόρους ή ξυλομπογιές ή αφήνοντας μόνο ασπρόμαυρο περίγραμμα.
- ▶ **Προσθέτουν το κείμενο** με τα λόγια του σεναρίου και τα χαρακτηριστικά εφέ των κόμικ.
- ▶ **Συνθέτουν τα χαρτιά** ανά 8 ή 10 ώστε να αποτελέσουν μικρές ιστορίες.
- ▶ **Ετοιμάζουν ένα εξώφυλλο** με τον τίτλο του κόμικ και τα ονόματα των συντελεστών.

ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΒΙΒΛΙΟ

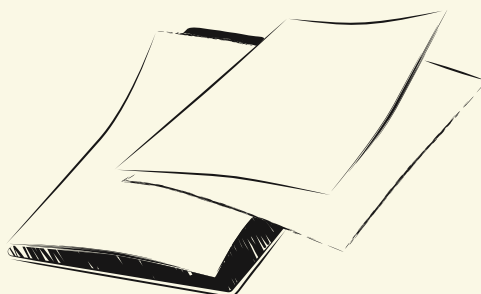
Ομαδική εργασία

Δημιουργούμε ένα εικαστικό βιβλίο χωρίς κείμενο με εικονογραφικά στοιχεία εμπνευσμένα από τη ζωή και τη δράση του Ελευθέριου Βενιζέλου.

ΟΔΗΓΙΕΣ

- ▶ **Συζητάμε με τα παιδιά** και βρίσκουμε εικόνες και σύμβολα που συνδέονται με την προσωπικότητα και το έργο του Ελευθέριου Βενιζέλου: γυαλιά, καπέλο, βιβλία, σημαία, χάρτες, βιβλία, ενδιαφέροντα κ.ά.
- ▶ **Σε μια σελίδα Α4** κάθε μαθητής/τρια επιλέγει να σχεδιάσει με όποιο υλικό και τεχνική επιθυμεί (κολάζ, τέμπερα, μαρκαδόρους, λαδοπαστέλ) ένα στοιχείο.
- ▶ **Συγκεντρώνουμε** όλα τα φύλλα με τα έργα των παιδιών και τα ενώνουμε φτιάχνοντας ένα καλλιτεχνικό βιβλίο.
- ▶ **Το δέσιμο των φύλλων** μπορεί να γίνει με απλή μορφή ανά σελίδα, να ξετυλίγεται σαν ακορντεόν ή να έχει άλλη ιδιαίτερη μορφή.
- ▶ **Οι μαθητές/τριες επιλέγουν τον τίτλο** του βιβλίου και σχεδιάζουν το εξώφυλλό του με τα ονόματα των συντελεστών.

ΟΤΑΝ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΘΕΑΤΡΟ

Οι παρακάτω προτάσεις έχουν στόχο να ενεργοποιήσουν τη δημιουργικότητα, τη συνεργατικότητα, τις δεξιότητες στην εξεύρεση λύσεων και την αισθητική αντίληψη των μαθητών, ώστε να προσεγγίσουν την Ιστορία μέσα από το φάσμα της ενσυναίσθησης και της κριτικής σκέψης.

ΠΑΓΩΜΕΝΗ ΕΙΚΟΝΑ

Προτείνετε στα παιδιά να δημιουργήσουν παγωμένες εικόνες με σκηνές που αναφέρονται στα κεφάλαια του βιβλίου αξιοποιώντας το υλικό του Εθνικού Ιδρύματος Μελετών και Ερευνών «Ελευθέριος Βενιζέλος».

Τα υπόλοιπα παιδιά που παρακολουθούν διορθώνουν αν χρειάζεται τη σκηνή και συμβάλλουν στη δράση.

ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΚΗΝΩΝ

Τα παιδιά, αφού χωριστούν σε ομάδες, συνεργάζονται και δημιουργούν μικρά θεατρικά στιγμιότυπα. Μοιράζονται τους ρόλους, υποδύονται τα πρόσωπα της ιστορίας και φροντίζουν τη σκηνική παρουσία τους.

ΟΔΗΓΙΕΣ

- ▶ **Επιλέγετε μαζί με τους μαθητές/τριες** τη θεματική σκηνή που θα δραματοποιήσουν.
- ▶ **Ετοιμάζετε και μοιράζετε τους ρόλους.** Ανάλογα με την ψυχοδυναμική της ομάδας, μπορείτε να ζητήσετε σε κάποιο από τα παιδιά να σκηνοθετήσει.
- ▶ **Δίνετε σε κάθε ομάδα** συγκεκριμένο χρόνο να προετοιμαστεί (10' με 15' είναι αρκετά).

Ενδεικτικές προτάσεις:

- Διάγγελμα με θέμα την αγροτική μεταρρύθμιση, την απαλλοτρίωση των τσιφλικιών και τη διανομή τους στους αγρότες.
- Διάγγελμα για τους Βαλκανικούς Πολέμους σε σχέση με το αποτέλεσμα τους για την Ελλάδα.
- Διάγγελμα για τη Συνθήκη των Σεβρών και την Ελλάδα «των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών».
- Συζήτηση με θέμα την εμπλοκή στον πόλεμο.
- Κοινωνική συνάθροιση στην οποία συμμετέχει ο Βενιζέλος.
- Υποθετικός διάλογος ανάμεσα στον Βενιζέλο και μια πνευματική μορφή που αναφέρεται στο βιβλίο, π.χ. Πηνελόπη Δέλτα, Κωστής Παλαμάς.

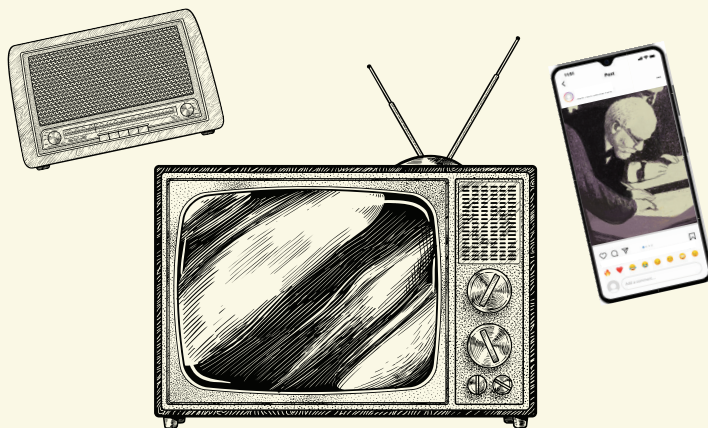
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΩΝ ΣΕΒΡΩΝ

Μπορείτε να ζητήσετε από τους μαθητές/τριες να δραματοποιήσουν ένα διάγγελμα για τρία διαφορετικά μέσα, έτσι ώστε να μεταδώσουν την πληροφορία με διαφορετικό τρόπο και να δημιουργήσουν σκηνές για το ραδιόφωνο, την τηλεόραση, τα social media.

ΟΔΗΓΙΕΣ

- ▶ **Χωρίστε τα παιδιά** τυχαία σε τρεις ομάδες: ομάδα ραδιοφώνου, ομάδα τηλεόρασης, ομάδα social media. Κάθε ομάδα θα παρουσιάσει τη Συνθήκη των Σεβρών για το δικό της μέσο.
- ▶ **Εξηγήστε στα παιδιά** το διαφορετικό ύφος κάθε μέσου και το κοινό στο οποίο απευθυνόταν χρονικά, π.χ. ραδιόφωνο της δεκαετίας του '60, τηλεόραση της δεκαετίας του '90, social media σήμερα. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε σαν εργαλείο το YouTube δείχνοντας ένα βίντεο με ραδιοφωνική ανταπόκριση, ένα βίντεο με τηλεοπτική ανταπόκριση και ένα βίντεο από κάποιο μέσο κοινωνικής δικτύωσης.

- ▶ **Προτού ξεκινήσει η σκηνοθεσία** για την παραγωγή, ανακεφαλαιώστε με τα παιδιά τα στοιχεία που πρέπει να τονιστούν: τι έκανε ο Βενιζέλος, γιατί ήταν σημαντικό σε σχέση με την εποχή, τι θα άλλαζε στις ζωές των ανθρώπων κ.ά.
- ▶ **Κάθε ομάδα παρουσιάζει** το κομμάτι που σκηνοθέτησε και ακολουθεί συζήτηση για κάθε μέσο.
- ▶ **Τα παιδιά σχολιάζουν**, παρατηρούν τις αλλαγές και αντιλαμβάνονται πώς αντανακλούν στα μέσα ενημέρωσης.

ΘΕΜΑΤΙΚΑ PROJECTS

Αναζήτηση – Έρευνα – Ανακαλύψεις

Με σημείο εκκίνησης το βιβλίο μπορείτε να ενεργοποιήσετε το ενδιαφέρον των παιδιών για βαθύτερη έρευνα στα πεδία που ανταποκρίνονται στα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους.

Ενδεικτικές προτάσεις

- Ριζίτικα τραγούδια
- Μικρασιατική Εκστρατεία και Καταστροφή
- Παιδεία και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση
- Η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη στην εποχή του Εθνικού Διχασμού
- Το θωρηκτό Αβέρωφ
- Τα Ζέπελιν και η τεχνολογία τους
- Λογοτεχνική παραγωγή: η Γενιά του Τριάντα στην τέχνη

QUIZ

ΠΟΣΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΚΡΥΒΕΙΣ;

Παιχνίδι για την προσωπική σύνδεση των μαθητών με την ιστορική προσωπικότητα του Ελευθέριου Βενιζέλου

- 1. Είσαι πρόεδρος της τάξης σου και βάζεις υποψηφιότητα για τρίτη συνεχή χρονιά. Δυστυχώς δεν εκλέγεσαι. Ποια είναι η αντίδρασή σου;**
 - A. Θυμώνεις με τους συμμαθητές σου.
 - B. Δεν σου καίγεται καρφί.
 - Γ. Αναγνωρίζεις πως έκανες λάθη.
- 2. Γράφεις ένα κείμενο για τη σχολική εφημερίδα, αλλά ο υπεύθυνος ύλης, που είναι και ο διευθυντής, σου ζητά να το αλλάξεις.**
 - A. Αποδέχεσαι την εντολή του χωρίς διαπραγματεύσεις.
 - B. Προσπαθείς να αλλάξεις το κείμενο όσο λιγότερο γίνεται.
 - Γ. Μένεις πιστός στην αρχική σου ιδέα και δεν αλλάζεις ούτε μία λέξη.
- 3. Στη γειτονιά που ζεις ένα εγκαταλειμμένο σπίτι πιάνει φωτιά.**
 - A. Καλείς την πυροσβεστική και μένεις ήσυχος στο σπιτάκι σου.
 - B. Τρέχεις να βοηθήσεις με όποιο τρόπο μπορείς.
 - Γ. Δεν κάνεις τίποτε, αφού δεν είναι το δικό σου σπίτι.
- 4. Βρίσκεσαι σε μια γιορτή με καλεσμένη μια συγγραφέα που θαυμάζεις.**
 - A. Κάθεσαι σε μια γωνιά και την παρατηρείς από μακριά.
 - B. Πλησιάζεις και πιάνεις κουβέντα μαζί της.
 - Γ. Συνεχίζεις να μιλάς με τους φίλους σου.

5. Οι γονείς σου φεύγουν για διακοπές και εσύ πρέπει να αναλάβεις τη φροντίδα του σπιτιού μαζί με τα αδέρφια σου. Διαλέγεις να:

- A. Αγοράσεις τα υλικά για το μαγείρεμα.
- B. Ποτίζεις καθημερινά τα φυτά της βεράντας.
- Γ. Προσποιείσαι πως έχεις διάβασμα και προσπαθείς να αποφύγεις τα πάντα.

6. Κερδίζεις μια υποτροφία. Χρησιμοποιείς το ποσό για να:

- A. Μπεις σε μια ακαδημία ποδοσφαίρου.
- B. Μάθεις μια ξένη γλώσσα.
- Γ. Κάνεις μαθήματα ιστιοπλοΐας.

7. Στο τελικό του τουρνουά μπάσκετ χάνετε από την ομάδα με την οποία είστε αιώνιοι αντίπαλοι. Είναι τόσο θρασείς που γράφουν συνθήματα στον τοίχο του σχολείου σου. Τι κάνεις όταν συναντάς τον αρχηγό της αντίπαλης ομάδας;

- A. Του γυρνάς προκλητικά την πλάτη.
- B. Τον λούζεις με βρισιές.
- Γ. Συζητάς ήρεμα μαζί του και προσπαθείς να ξεπεράσετε μαζί τις προστριβές.

8. Έχεις μετακομίσει σε άλλη πόλη ή γειτονιά, αλλά οι φίλοι σου εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προβλήματα στην καθημερινότητά τους:

- A. Αποδέχεσαι την κατάσταση αφού δεν σε επηρεάζει.
- B. Προσπαθείς να τους βοηθήσεις ακόμα κι από μακριά.
- Γ. Γράφεις στους φίλους σου πόσο τέλεια περνάς.

9. Αγαπημένη σου δραστηριότητα στον ελεύθερο χρόνο σου είναι:

- A. Η ανάγνωση βιβλίων
- B. Οι βόλτες
- Γ. Το ποδήλατο

10. Ποια προσωπικότητα της αρχαίας Ελλάδας θα ήθελες να συναντήσεις;

- A. Τον Περικλή
- B. Τον Σοφοκλή
- Γ. Τον Θουκυδίδη

Συζητήστε με τα παιδιά και βρείτε μαζί στο βιβλίο ποιες πληροφορίες για την προσωπικότητα του Βενιζέλου ταιριάζουν με τις απαντήσεις τους στο quiz.

ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ «ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΣΤΟΝ ΒΕΝΙΖΕΛΟ»

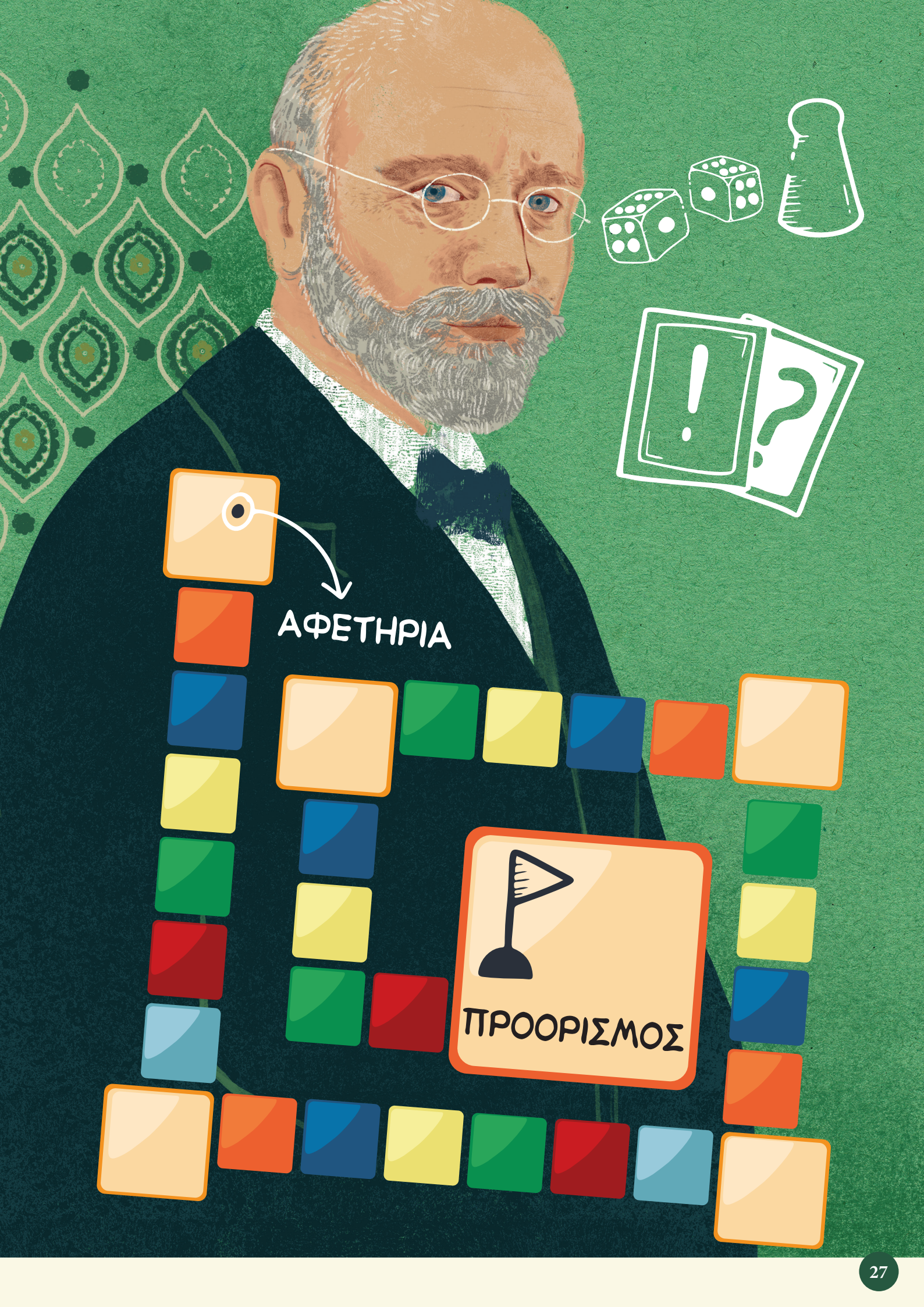
Δημιουργούμε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι με στοιχεία εμπνευσμένα από τη ζωή του Ελευθέριου Βενιζέλου και τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα της εποχής του.

Στόχος της δραστηριότητας είναι η καλλιέργεια της δημιουργικότητας, της συνεργατικότητας, και η ανάκληση πληροφοριών και ιστορικών γνώσεων.

ΟΔΗΓΙΕΣ

- ▶ **Επιλέγετε** ένα γνωστό παιχνίδι (π.χ. φιδάκι) ως πρότυπο του παιχνιδιού.
- ▶ **Χωρίζετε τους μαθητές/τριες σε ομάδες.** Μια ομάδα θα αναλάβει το δημιουργικό τμήμα της κατασκευής και μία ή δύο τους «σταθμούς» της διαδρομής που θα ορίσετε, π.χ. 1-60, 1-100.
- ▶ **Προτείνετε στους μαθητές/τριες** να ετοιμάσουν κατηγορίες «σταθμών» με θετικό ή αρνητικό πρόσημο. Ενδεικτικοί σταθμοί με γεγονότα και προσωπικότητες:

1866 ΑΝΑΤΙΝΑΞΗ ΜΟΝΗΣ ΑΡΚΑΔΙΟΥ	1922 ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ
1878 ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΧΑΛΕΠΙΑΣ	1923 ΣΥΝΘΗΚΗ ΛΩΖΑΝΝΗΣ
1905 ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΘΕΡΙΣΟ	1924 Ο ΠΑΠΠΟΥΣ ΤΟΥ ΛΕΥΤΕΡΑΚΗ
1910 ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΚΙΛΕΛΕΡ	1933 ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΣ
1913 ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΔΕΛΤΑ ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ
1914 ΑΡΧΙΖΕΙ Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ	ΡΟΖΑ ΙΜΒΡΙΩΤΗ
1918 ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΑ ΨΗΛΑ ΒΟΥΝΑ	ΜΑΝΟΛΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ
1920 ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΩΝ ΣΕΒΡΩΝ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗΣ
1921 ΓΑΜΟΣ ΜΕ ΕΛΕΝΑ ΣΚΥΛΙΤΣΗ	ΜΕΛΠΩ ΜΕΡΛΙΕ
- ▶ **Οι μαθητές/τριες** πρέπει να καθορίσουν τι θα συμβεί όταν τα πιόνια βρεθούν σε κάποια από τις παραπάνω θέσεις. Αν θα ανεβαίνουν ή θα κατεβαίνουν τη σκάλα, αν θα χάνουν τη σειρά τους, αν θα προχωρούν κ.λπ.
- ▶ **Οι μαθητές/τριες** πρέπει να **διαλέξουν** σημείο για ΑΦΕΤΗΡΙΑ και ένα σημείο για τον τελικό ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ που συμβολικά μπορεί να είναι το αεροδρόμιο «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ».
- ▶ **Μόλις ολοκληρωθεί η δημιουργία, παίζετε όλοι μαζί.**

ΑΦΕΤΗΡΙΑ

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ

ΣΤΗ ΜΗΧΑΝΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ **ΚΙ ΑΝ ΕΡΧΟΤΑΝ** **ΣΗΜΕΡΑ Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ;**

Δημιουργούμε ένα φανταστικό σενάριο με τον Ελευθέριο Βενιζέλο να έρχεται στην εποχή μας. Είναι σαστισμένος και προσπαθεί να προσανατολιστεί. Τα παιδιά καλούνται να τον βοηθήσουν και να του γνωρίσουν την Ελλάδα από το 1936 έως σήμερα.

Στόχος της δραστηριότητας είναι να αντιληφθούν τον ρόλο του Ελευθέριου Βενιζέλου στον εκσυγχρονισμό της Ελλάδας και να δημιουργήσουν μια προσωπική γέφυρα μαζί του.

ΟΔΗΓΙΕΣ

▶ **Ζητήστε από τα παιδιά** να αναζητήσουν ιστορικούς σταθμούς, επιτεύγματα, ανακαλύψεις, εξελίξεις που σηματοδότησαν την Ελλάδα από το 1936 ως σήμερα.

- Για τι θα ήθελαν οπωσδήποτε να τον πληροφορήσουν;
- Τι έμεινε ίδιο και τι άλλαξε;
- Τι θα εντυπωσίαζε από όλα αυτά τον Ελευθέριο Βενιζέλο;
- Σε ποιους τομείς η χώρα εξελίχθηκε με βάση τις δικές του μεταρρυθμίσεις;

▶ **Κάθε μαθητής/τρια αναλαμβάνει** να «συστήσει» στον Βενιζέλο ένα κομμάτι της σύγχρονης Ελλάδας.

▶ **Μπορείτε να σχεδιάσετε** τη δραστηριότητα σε θεατρική μορφή, σε παρουσίαση μέσω υπολογιστή ή σε φωτογραφική έκθεση.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ...

Το βιβλίο *Ελευθέριος Βενιζέλος, Ακολουθώντας τα βήματά του στην Ιστορία* μπορεί να γίνει το εφαλτήριο για τη μελέτη της εποχής μέσα από τη διερεύνηση της βιβλιογραφίας, των πηγών, των μουσειακών συλλογών, της λογοτεχνίας. Ενδεικτικές προτάσεις:

ΨΗΦΙΑΚΑ ΑΡΧΕΙΑ

<https://tinyurl.com/2p933zyv>

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

<https://www.venizelos-foundation.gr/el/drastiriotites/ekpaideusi/>

ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

«Μετά φιλικωτάτων αισθημάτων... Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος»

<https://www.venizelos-foundation.gr/el/mouseioskeui/>

ΒΙΒΛΙΑ

Η λογοτεχνική παραγωγή για την ιστορική περίοδο κατά την οποία πρωταγωνιστεί ο Ελευθέριος Βενιζέλος είναι τεράστια. Μπορείτε να προτείνεται στα παιδιά να διαβάσουν έργα λογοτεχνών που αναφέρονται στο βιβλίο (Πηνελόπη Δέλτα, Ζαχαρίας Παπαντωνίου, Κωστής Παλαμάς, Γεώργιος Θεοτοκάς) και βιβλία που έχουν ως θέμα τους Βαλκανικούς Πολέμους, τους πρόσφυγες και τον Μεγάλο Ξεριζωμό (Διδώ Σωτηρίου, Ηλίας Βενέζης, Κοσμάς Πολίτης, Στρατής Δούκας).

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Από τις εκδόσεις Διόπτρα κυκλοφορεί επίσης το: Βάνα Μαυρίδου, *Μέλη και Μελék*, εικογράφηση: Ρένια Μεταλληνού, 2021.

